

XII FÒRUM EUROMED

“Digitalització i New Green Deal: implicacions per als països de la riba del Mediterrani”

[salutacions ...]

Bona tarda, amigues i amics,

Ens retrobem en aquest “Fòrum Euromed” per continuar la nostra anàlisi col·lectiva sobre les relacions de cooperació entre les ribes Nord i Sud de la Mediterrània que tantes implicacions tenen per a Barcelona en particular i per a Espanya en el seu conjunt.

Un fòrum que és possible gràcies a la col·laboració de la Fundació Friedrich Ebert present aquí en la persona de la seva delegada a Espanya, Luise Rürup, a qui agraeixo especialment la seva participació.

L’any passat, i en el marc de la celebració del 25è aniversari de la **Declaració de Barcelona**, vam realitzar un cicle de conferències sobre la situació de la política euromediterrània.

Amb les limitacions imposades per la pandèmia del COVID, que en part persisteixen, vam celebrar dues sessions. La primera tingué lloc 15 de juny, sota el títol *“El posicionament de Barcelona i Espanya a la Mediterrània”*. La segona, el 27 d’octubre, tractà sobre *“Una nova agenda econòmica i social per a la Mediterrània”*.

D’aquestes dues activitats en va sorgir un conjunt de reflexions que vam publicar ara fa uns mesos. Constitueixen una balanç agredolç d’aquests 25 anys que no ens poden conduir a cap altra via que no sigui la de la perseverança i el major compromís.

Dèiem aleshores que no ens podíem permetre passos enrere i que per avançar necessitàvem un major esforç polític i institucional dels europeus. De les institucions de la UE, per descomptat. I dels Estats que la conformen, és clar. Però també de les institucions subestatals (ajuntaments i regions)

que no han de negligir dels seus compromisos, fugint de la retòrica fàcil i de la política declarativa, i teixint aliances efectives que permetin avenços concrets en la cooperació bilateral.

El panorama és avui una mica més complex i fins i tot contradictori.

La Unió Europea ha reaccionat a la crisi provocada per la pandèmia d'una manera ben diferent a com va reaccionar davant la crisi financera del 2008. Si aleshores es va imposar una sortida basada en una política d'austeritat que el temps ha demostrat que va ser un error, ara la resposta és basa en la solidaritat i en un canvi de model de creixement basat en les polítiques ambientals i en la digitalització de l'economia.

Crec que hem de posar en valor el paper de la socialdemocràcia en aquest canvi d'actitud. Crec que les aportacions dels socialistes en el seu conjunt, des de dins o des de fora dels governs dels Estats Membres, han estat decisives en aquest canvi d'orientació política.

Com sabeu, el "Pacte Verd Europeu" liderat per la Comissió Europea constitueix una estratègia de creixement que vol transformar l'economia europea en una economia moderna, eficient en recursos i competitiva.

Ja coneixeu les claus d'aquest "New Deal" europeu:

- energia neta i descarbonització, amb l'objectiu de situar-nos el 2030 amb una reducció del 55% de les emissions de carboni respecte les emeses al 1990 i assolir la neutralitat climàtica l'any 2050
- caminar cap a una indústria sostenible, que encara avui representa el 20% de les emissions
- renovar el parc immobiliari per dotar-lo de major eficiència
- reduir les emissions de CO2 produïdes pel transport per carretera, ferrocarril, aeri o vaixell
- protegir la biodiversitat
- apostar per l'economia circular

Doncs be, la crisi de la pandèmia no només no ha paralitzat aquesta estratègia sinó que, ben al contrari, n'ha aprofitat els efectes amb una resposta proactiva – malgrat totes les contradiccions i dificultats – que pretén ajudar a la recuperació dels estats membres però aprofitant els ajuts a aquesta recuperació per desenvolupar-la.

Probablement la Unió Europea ha fet de la necessitat virtut. El canvis vertiginosos que s'estan produint al món exigeixen obliguen la Unió a adaptar-se per protegir la nostra activitat econòmica i el nostre comerç i, així, el benestar dels ciutadans europeus.

El mateix podem dir de l'estratègia per a la digitalització de l'economia europea. De fet, la revolució digital i el conjunt dels canvis tecnològics que estem vivint, constitueixen una gran oportunitat per assolir els objectius de sostenibilitat. Sabem que la tecnologia, i específicament la digitalització, pot millorar l'eficiència energètica, facilitar l'economia circular, realitzar una millor assignació de recursos, reduir les emissions i contribuir decisivament al desenvolupament d'aquest "Pacte Verd Europeu"

Els instruments posats en marxa pel Consell Europeu i la Comissió, que coneixem col·loquialment com els fons "Next Generation" són una bona palanca per a tot això si els Estats Membres són capaços d'encertar en el seu ús.

I hem de reconèixer que tot això no és gens fàcil. No ho és per la complexitat del funcionament de la Unió Europea, que ha fet un extraordinari esforç per modificar polítiques i procediments, però que encara té un llarg camí per aconseguir disposar de respostes ràpides per a les successives crisis que ha d'encarar.

Però tampoc no és fàcil per la complexitat del comerç mundial d'aquest món globalitzat en el que vivim: l'efecte rebot de la post pandèmia, per exemple, amb un increment exponencial de la demanda energètica, especialment al sud-est asiàtic, i amb les tensions geopolítiques que es deriven del paper de la Xina, de les contradiccions dels EEUU i de la posició agressiva de Rússia, han dut els darrers mesos a greu problema de preus en el mercat elèctric. L'increment extraordinari del preu del gas natural, entre d'altres coses, està desestabilitzant les economies europees, especialment les del sud.

Afegiu aquí les tensions entre el Regne del Marroc i la República d'Algèria sobre els gasoductes del Magrib que afecten primordialment a Espanya i Portugal.

Bé, tot això i per descomptat moltes altres coses a les que no em puc referir en aquestes breus paraules de benvinguda, dibuixa el context en el que hem de situar les relacions entre les ribes de la Mediterrània.

Europa pretén liderar una doble transició: cap a una neutralitat climàtica i cap a la transformació digital de la seva economia. Ho necessita per contribuir a la protecció del medi ambient, però ho necessita sobre tot per a competir en aquest món global i no quedar-se enrere.

Però no ens en sortirem d'una manera estable i segura sense contemplar com afecten aquests objectius i aquestes mesures a les relacions euromediterrànies.

Diem sovint que en aquest context de canvis econòmics i tecnològics molts sectors socials corren el risc de quedar-se fora i que la transició energètica ha de ser justa i inclusiva.

Doncs be, ens hem de preguntar quines són les polítiques europees necessàries per tal que els nostres veïns de la riba sud formin part d'aquests canvis i no en quedin al marge.

Aquest dies tindrà lloc a Glasgow la Conferència de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, la COB26. Caldrà que faci balanç del grau de compliment dels Acords de Paris i de les mesures que cal implementar. Caldrà, en aquest context, també, fer balanç de les fites assolides per la UE i de les dificultats evidents per desenvolupar les polítiques de transició energètica.

Per tot això és pertinent aquesta jornada d'avui que espero que susciti el vostre interès.

Vull agrair la participació de **Maria Pallarés** de la FES, de **Senén Florensa** de l'IEMED, d'**Abdallah Alshamali** de la Fundació Ebert, d'**Hannah Abdullah** del CIDOB i de **Marc Sánchez**, de la UpM en la taula rodona d'aquesta tarda.

I agrair, també, la participació de tots vosaltres, els que esteu físicament a la seu del PSC de Barcelona, que ens ha cedit l'espai per fer aquesta reunió, i als que ens seguïu per via telemàtica.